

ZARZĄDZENIE

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi
z dnia 28 grudnia 2023 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Zabrzeźnia”

Na podstawie art. 22 ust. 1, ust. 2 pkt 2, ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688, 1890) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Zabrzeźnia”, zwanego dalej „rezerwatem”, na lata 2024 – 2028.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1 uwzględniają:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 3. Ochroną czynną obejmuje się cały obszar rezerwatu przyrody.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Łodzi

Arkadiusz Malec

Załącznik nr 1 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Zabrzeźnia”.

IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ SPOSOBY ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Niekorzystne warunki świetlne ograniczające tworzenie się odnowień jodłowych i wzrost już istniejących spowodowane: - zbyt dużą dynamiką wzrostu grabu, dębu, kruszyny pospolitej oraz gatunków obcych tj. robinii akacjowej i dębu czerwonego, - nadmiernym wzrostem pokrzywy, jeżyny, orlicy pospolitej, a także nalotów graba i jawora, - zbyt dużym zwarcie istniejącego podsadzenia jodłowego.	1. Przerzedzanie drzewostanu poprzez usuwanie drzew nadmiernie zacinających dno lasu w tym przerzedzanie istniejących nasadzeń jodłowych. 2. Prowadzenie koszenia w obrębie nasadzeń jodłowych. 3. Pielęgnacja nasadzeń jodłowych.
2.	Niekorzystne zjawiska atmosferyczne, powodujące powstawanie złomów i wywrotów, mogących uszkadzać sadzonki jodły oraz jej naturalne odnowienia.	Monitorowanie drzewostanu pod kątem powstawania nowych złomów i wywrotów oraz ich usuwanie w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla sadzonek jodły i naturalnych odnowień.
3.	Zgryzanie odnowień jodły przez zwierzynę	Zabezpieczanie odnowień jodły poprzez grodzenia lub zastosowanie odpowiedniego środka ochrony roślin.
4.	Antropopresja, w szczególności niekontrolowana penetracja i zaśmiecanie rezerwatu.	1. Utrzymanie oznaczenia rezerwatu przyrody. 2. Utrzymanie i konserwacja tablic informacyjnych oraz tablic urzędowych. 3. Prowadzenie nadzoru przez uprawnione służby. 4. Okresowe sprzątanie rezerwatu przyrody. 5. Okresowe lustracje rezerwatu przyrody.

Załącznik nr 2 do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Zabrzeźnia”.

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, Z PODANIEM RODZAJU, ROZMIARU I LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ

Lp.	Rodzaj i opis zadań ochronnych	Rozmiar zadania w latach 2024-2028	Lokalizacja
1.	Prowadzenie zabiegów polegających na: - przeredzaniu drzewostanu poprzez usuwanie nalotów drzew nadmiernie zacieniających dno lasu, - koszenia w obrębie nasadzeń jodły w celu jej odświeżania i stwarzania dogodnych warunków do wzrostu, - rozrzedzeniu wprowadzonego podsadzenia jodłowego w celu poprawy warunków świetlnych, - usunięciu z bezpośredniego sąsiedztwa gniazd jodły pojedynczych sztuk graba, które zacieniają istniejące gniazda, - ręcznym pielęgnowaniu sadzonek jodły np. przy użyciu motyki.	Wydzielenia, w których w latach poprzednich zostały przeprowadzone działania ochronne polegające na wprowadzeniu jodły poprzez podsadzenia. Szczegółowy rozmiar zadania zostanie określony na podstawie okresowych wizji terenowych, prowadzonych nie rzadziej niż co dwa lata. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Wydzielenia: 14 a, 14 b, 14 c, 13 k, 13 l, 13 m
2.	Wykonanie cięć selekcyjno-sanitarnych w drzewostanach ze zbyt dużym zwarcim, w szczególności sosny i grabu, mających na celu poprawę warunków świetlnych dla wprowadzonych nasadzeń jodłowych.	Usunięcie do 30% sosny wraz z wywozem. Szczegółowy rozmiar zadania zostanie określony na podstawie okresowych wizji terenowych, prowadzonych nie rzadziej niż co dwa lata <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Wydzielenie 14 b na powierzchni 0,25 ha,
		Usunięcie do 50% graba wraz z wywozem. Szczegółowy rozmiar zadania zostanie określony na podstawie okresowych wizji terenowych, prowadzonych nie rzadziej niż co dwa lata <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Wydzielenie 14 c na powierzchni 0,30 ha.

3.	Ochrona odnowień jodły przed zgryzaniem przez zwierzynę poprzez grodzenia lub zastosowanie odpowiedniego środka ochrony roślin.	W przypadku konieczności użycia środka ochrony roślin należy zastosować Cervacol (piasek kwarcowy) lub "TRICO" (tłuszcz owczy). W przypadku zastosowania ww. preparatów sadzonki jodły należy zabezpieczać poprzez posmarowanie pędu głównego drzewka w okresie jesienno-zimowym. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Wydzielenia: 14 a, 14 b, 14 c, 13 k, 13 l, 13 m
4.	Usuwanie złomów i wywrotów stwarzających zagrożenie dla istniejących odnowień jodły.	Rozmiar zadania zostanie wyznaczony w oparciu o aktualne potrzeby, tj. w przypadku wystąpienia niekorzystnego zjawiska, zagrażającemu odnowieniom jodły w rezerwacie przyrody. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Grotniki	Wydzielenia: 14 a, 14 b, 14 c, 13 k, 13 l, 13 m
5.	Utrzymanie oznaczenia rezerwatu przyrody.	Podejmowanie działań związanych z konserwacją i naprawą tablic informacyjnych i urzędowych, a także czytelnym oznaczeniem granicy rezerwatu przyrody w zwyczajowo przyjęty sposób tj. przy użyciu zielonej farby na drzewach rosnących w granicy przedmiotowego obszaru. Rozmiar zadania oraz podmiot odpowiedzialny za jego wykonanie zostanie określony na podstawie okresowych wizji terenowych, prowadzonych nie rzadziej niż co dwa lata.	Cały obszar rezerwatu.
6.	Prowadzenie nadzoru przez uprawnione służby, ewentualne okresowe sprzątnięcie terenu rezerwatu przyrody.	Wg potrzeb <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśniczy Nadleśnictwa Brzeziny	Cały obszar rezerwatu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 22 ust. 1, ust. 2 pkt 2, ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688, 1890) dla rezerwatów przyrody, które nie posiadają planu ochrony, sprawujący nadzór ustanawia w drodze zarządzenia zadania ochronne.

Celem ochrony rezerwatu przyrody „Zabrzeźnia”, zgodnie z zapisami Zarządzenia Nr 43/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 10 czerwca 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Zabrzeźnia” (Dz. Urz. Woj. Łódzk. z 2010 r, nr 180, poz. 1482) jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu z udziałem jodły przy północnej granicy jej zasięgu.

W ramach obowiązującego w latach 2019-2023 zarządzenia RDOŚ w Łodzi w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla przedmiotowego rezerwatu przyrody Nadleśnictwo Grotniki wykonało w roku 2020 w wydz. 14 a, b, c, 13 k, l, m prace polegające na: wykonaniu cięć selekcyjnych o niskiej intensywności w górnej warstwie drzewostanu oraz przerzedzenie podszytu mające na celu zachowanie jodły na granicy zasięgu jej występowania; wprowadzeniu poprzez podsadzenia jodły w zbiorowiskach grądów zniekształconych w szczególności tam, gdzie dominowała sosna lub brzoza; usuwaniu złomów i wywrotów stwarzających zagrożenie dla istniejących odnowień jodłowych.

Na podstawie lustracji rezerwatu przyrody przeprowadzonej 28 września 2023 r. przy udziale Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Lasów Państwowych Nadleśnictwa Grotniki stwierdzono, że w latach kolejnych należy prowadzić dalsze prace związaną z ochroną czynną w celu wspierania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony rezerwatu przyrody tj. grądu z udziałem jodły przy północnej granicy jej zasięgu. Mając na uwadze przeprowadzone przez Nadleśnictwo prace, w latach kolejnych należy kontynuować rozpoczęte w rezerwacie przyrody prace.

W wydzieleniach, w których w latach poprzednich wykonane zostały działania ochronne obserwuje się wzrost jodły, która jednak zarasta głównie pokrzywą, jeżyną, nalotami jawora oraz graba a także miejscami orlicą. Koniecznym jest więc prowadzenia koszenia w obrębie nasadzeń jodły w celu jej odślaniania i stwarzania dogodnych warunków do wzrostu.

W wydz. 14 b oraz 14 c obserwuje się zahamowanie wzrostu nasadzeń jodłowych z uwagi na niekorzystne warunki świetlne spowodowane zbyt dużym zwarcim drzewostanu, w szczególności sosny i grabu. W związku z powyższym w latach kolejnych należy rozważyć wykonanie cięć selekcyjno-sanitarnych mających na celu poprawę warunków świetlnych dla wprowadzonych nasadzeń jodłowych poprzez: usunięcie do 30% sosny wraz z wywozem w wydzieleniu 14 b na powierzchni 0,25 ha, usunięciu do 50% graba wraz z wywozem w wydzieleniu 14 c na powierzchni 0,30 ha.

W wydz. 14 a obecne 13 gniazd jodły o łącznej powierzchni 2,95 ha, w których należy rozważyć przeprowadzenie zabiegu rozrzedzenia wprowadzonego podsadzenia jodłowego w celu poprawy warunków świetlnych. Przy planowaniu przedmiotowego zabiegu należy również rozważyć usunięcie w bezpośrednim sąsiedztwie gniazd jodły pojedynczych sztuk graba, które zacieniają istniejące gniazda.

W związku z przeprowadzonymi pracami polegającymi na posadzeniu w wyznaczonych wydzieleniach jodły obserwuje się jej zgryzanie przez zwierzynę (sarny, jelenie). Należy prowadzić ochronę nowopowstałych odnowień przed zgryzaniem przez zwierzynę. W tym celu należy wykonać grodzenie nasadzeń lub wykonać zabezpieczenie upraw przy zastosowaniu środka ochrony roślin - Cervacol (piasku kwarcowego), przeznaczonego do ochrony sadzonek drzew przed zgryzaniem lub środka "TRICO" (tłuszczu owczego). W przypadku zastosowania ww. preparatów sadzonki jodły należy zabezpieczać poprzez posmarowanie pędu głównego drzewka ww. środkiem w okresie jesienno-zimowym.

W rezerwacie podczas lustracji należy monitorować stan tablic urzędowych i informacyjnych, a w przypadku zaistnienia takiej potrzeby należy podejmować działania związane z ich konserwacją i naprawą. Granica rezerwatu z uwagi na bliskość dróg leśnych winna być także czytelnie oznaczona, w zwyczajowo przyjęty sposób, tj. przy użyciu zielonej farby na drzewach rosnących w granicy przedmiotowego obszaru.

W rezerwacie z uwagi na bliskość dróg leśnych, po których odbywa się ruch turystyczny możliwe jest występowanie zagrożeń wynikających ze wzmożonej antropopresji na przedmiotowy obszar, której następstwem może być niekontrolowana penetracja rezerwatu oraz jego zaśmiecanie. Wobec powyższego należy podjąć działania ograniczające skutki stwierdzonych zagrożeń poprzez prowadzenie nadzoru i okresowe sprzątanie rezerwatu przyrody.

Ponadto prowadzi należy okresowe lustracje przedmiotowego obszaru w celu określenia stanu zachowaniu przedmiotu jego ochrony.

Mając na względzie powyższe, na lata 2024-2028 zaplanowano działania ochronne, których zakres wskazano w załączniku nr 2 do zarządzenia. Cały obszar rezerwatu przyrody objęty zostaje ochroną czynną. Ze względu na rodzaj stwierdzonych w rezerwacie przyrody zagrożeń oraz sposobów ich eliminacji na chwilę obecną nie ustanawia się na przedmiotowym obszarze ochrony ścisłej oraz krajobrazowej.

W chwili obecnej Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi nie znalazł przesłanek do podjęcia w rezerwacie przyrody „Zabrzeźnia” innych działań zmierzających do ochrony czynnej w stosunku do ekosystemów, a także gatunków roślin, zwierząt lub grzybów.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Łodzi**

Arkadiusz Malec